

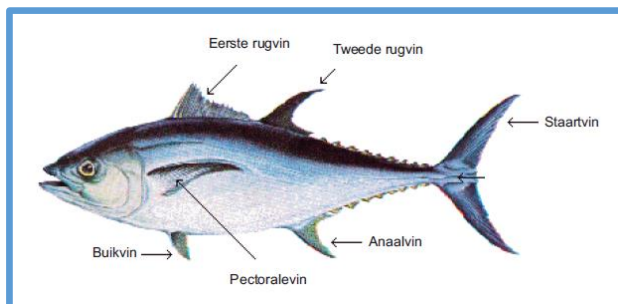
Factsheet Tonijn

Versie mei 2016

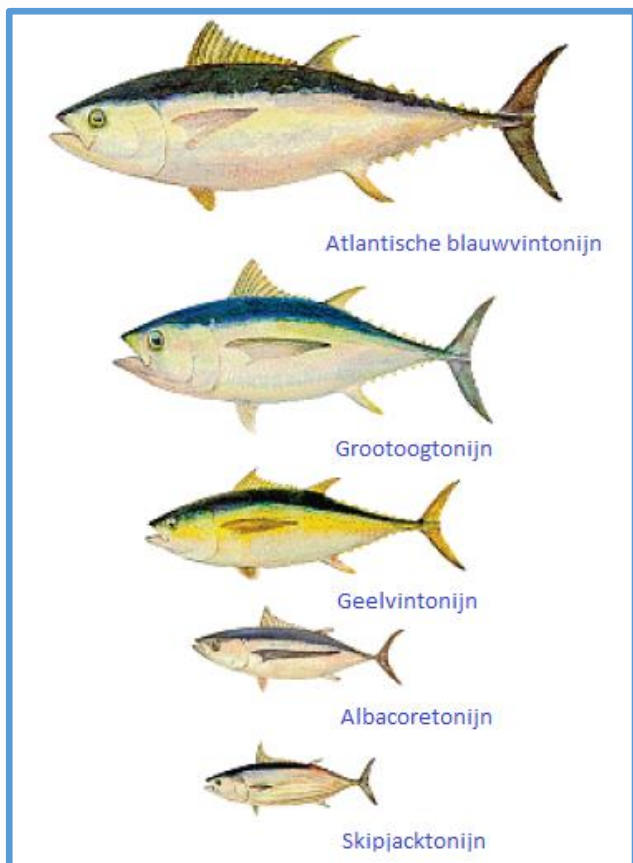
Tonijn algemeen

Tonijn is een verzamelnaam voor een aantal soorten migrerende pelagische oceaantvissen en is onderdeel van de familie der makreelachtigen (Scombridae). Ze komen voor in de tropische en gematigde gebieden van alle oceanen en leven in de waterkolom (in tegenstelling tot vissen die dicht bij of op de bodem leven) waar ze scholen vormen. In de visserij wordt tonijn gezien als een groot-pelagische soort, terwijl bijvoorbeeld makreel en horsmakreel als klein-pelagische soorten worden beschouwd.

Tonijnen hebben een karakteristiek uiterlijk waaraan ze gemakkelijk te herkennen zijn (figuur 1). Een lang rond lichaam dat dicht bij de staart erg slank is en de aanzet vormt tot een grote diep gevorkte staart. De bouw en stroomlijning van hun lichaam maakt dat het snelle zwemmers zijn en snelheden kunnen

Figuur 1. Tonijn heeft een rond lichaam dat overgaat in een gevorkte staart. Karakteristiek zijn ook de twee rugvinnen. Bron: FAO

Figuur 2. Tonijnsoorten naar (relatieve) grootte. Bron: FAO

halen van bijna 80 km/uur. De maximale lengte verschilt per soort; ongeveer 50 cm (1-2 kg) voor de kleinere soorten tot meer dan 3 meter (ca 600 kg) voor de blauwvintonijn (figuur 2).

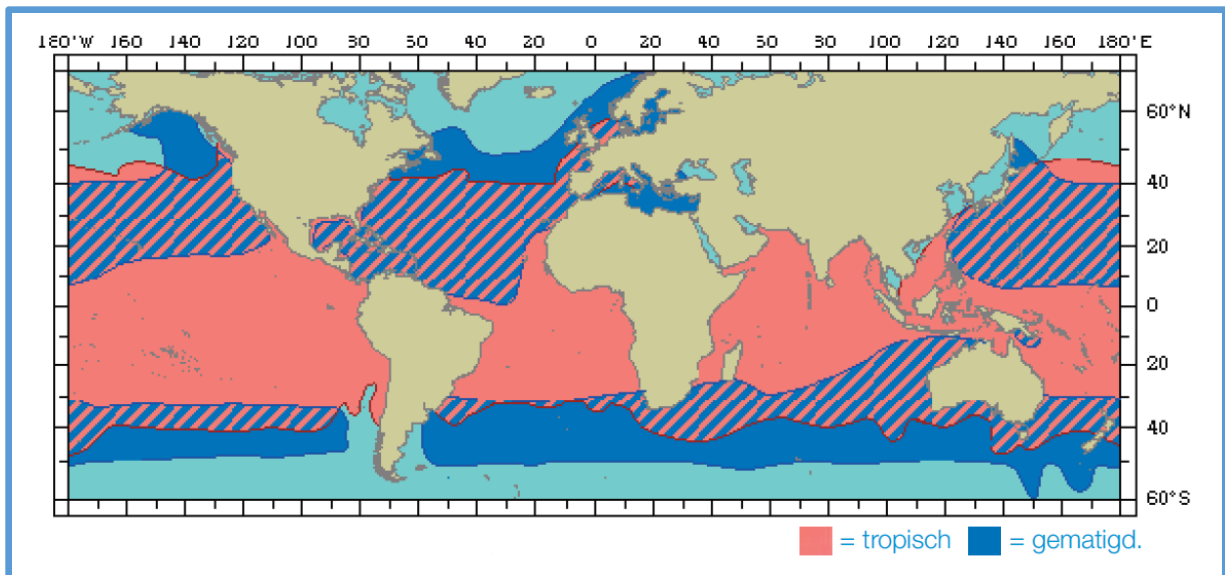
Tonijnen voeden zich onder meer met andere vissen, inktvissen en kreeftachtigen. Voortplanting vindt in de tropische gebieden gedurende het hele jaar plaats, terwijl in de meer gematigde gebieden er duidelijke paarseizoenen zichtbaar zijn.

In tegenstelling tot de meeste andere vissoorten hebben tonijnen roze vlees. De roze kleur wordt veroorzaakt door het eiwit myoglobine in hun spieren. Deze rode spieren zorgen voor een groot uithoudingsvermogen. Ook zijn tonijnen als één van de weinige vissoorten in staat een lichaamstemperatuur aan te houden die hoger is dan de watertemperatuur. Tonijn wordt in verschillende landen gezien als een grote delicatessie en wordt bijvoorbeeld veelal gebruikt in Japanse

sashimi. Er zijn ongeveer 40 soorten tonijn en tonijnachtigen, waarvan er enkele van groot commercieel belang zijn (de principal market species). De belangrijkste commerciële soorten zijn weergegeven in tabel 1 en figuur 4.

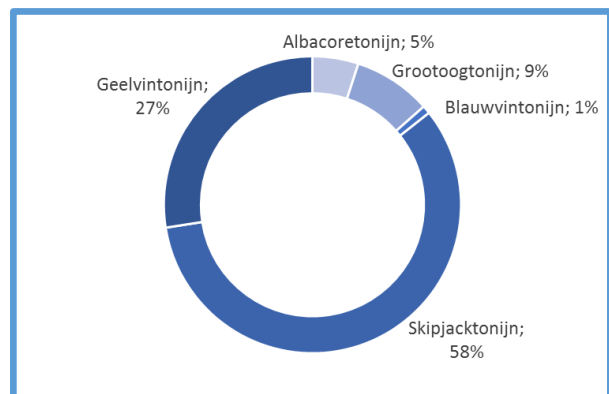
Skipjack, geelvin- en grootoogtonijn zijn tropische soorten terwijl de albacore tonijn en de drie soorten blauwvintonijn in de meer gematigde streken voorkomen (figuur 3). De zuidelijke blauwvintonijn migreert tussen alle oceanen, terwijl de meeste andere soorten uit aparte populaties (groepen) bestaan in de verschillende oceanen.

Figuur 3. Verspreiding tonijn. Bron: FAO

Tonijn in Nederland en marktcijfers

De afgelopen jaren bedroeg de jaarlijkse wereldvangst van de commerciële soorten tonijn ongeveer 4,6 miljoen ton¹. Dit is ongeveer 5% van de totale wereldwijde hoeveelheid gevangen vis. Van deze 4,6 miljoen ton principal market species was ongeveer 70,4% afkomstig uit de Stille Oceaan, 20% uit de Indische Oceaan en de overige 9,3% uit de Atlantische Oceaan¹. Er is in 2015 ruim 600.000 ton tonijn van deze principal market species geïmporteerd naar Europa, waarvan ruim vier procent naar Nederland². Het vangstaandeel per soort tonijn ten opzichte van de totale hoeveelheid gevangen tonijn van de principal market species is terug te vinden in figuur 3.

Figuur 4. Percentage van de wereldvangst van de verschillende commerciële tonijnsoorten ten opzichte van de totale vangst van deze soorten. Bron: ISSF. Vangstdata zijn van 2014.

Nederland profileert zich met betrekking tot tonijn voornamelijk in de handel, waar ze zich een belangrijke speler toont. Nederland heeft geen aandeel in de directe tonijnvangst, maar importeert voornamelijk tonijn om het vervolgens weer te exporteren. Nagenoeg alle geëxporteerde tonijn in Europa, dus ook in Nederland, betreft de geelvintonijn¹¹.

Tonijn in blik staat op nummer 1 wat betreft thuisconsumptie. Tonijn is hiermee de grootste volumemaker bij de Nederlandse consument als het om vis gaat³. In de conserven is voornamelijk skipjacktonijn terug te vinden. Skipjack wordt ook veel toegepast in salades.

Verse tonijn is veelal geelvintonijn en diepvries betreft voornamelijk geelvintonijn en albacoretonijn.

Blauwvintonijn is door de exclusiviteit en schaarsheid zo'n duur betaald product dat dit zich niet leent voor de schappen van de supermarkt als vers of verwerkt product en hoogstens te vinden is in enkele exclusieve restaurants. Het overgrote deel wordt in de Aziatische landen tegen hoge prijzen verkocht voor gebruik in sashimi.

Visserijbeheer

De status van de bestanden van de verschillende soorten tonijn zijn net als andere vissoorten onder andere onderhevig aan de impact van de visserij. De visserijdruk op tonijn op wereldniveau is de afgelopen jaren toegenomen waardoor de druk op de tonijnbestanden flink is versterkt. Een goed management gericht op instandhouding van de soorten is essentieel voor het behoud van de bestanden.

Het beheer van tonijn vindt plaats op internationaal niveau omdat deze soorten veel migreren en visserijdruk in het ene gebied invloed kan hebben op bestanden in andere gebieden. Er zijn een vijftal regionale visserij management organisaties (RFMO's) die elk in hun gebied zorg dragen voor management en instandhouding van de aanwezige tonijnbestanden. De RFMO's voeren stock assessments (verzamelen van gegevens over een visbestand, zowel van biologische aspecten als visserijsterfte) uit en verzamelen onderzoeksresultaten en advies om tot een juist beleid te komen. Het gemeenschappelijke doel van deze organisaties is de biomassa (hoeveelheid vis in kilogram) van de populatie op of boven het niveau houden dat de maximale duurzame oogst (MSY, uitleg in kader op pagina 7) kan produceren. Maatregelen die genomen worden om deze doelen te bereiken zijn onder andere het instellen van een vangstquotum (zog. TAC's; Total Allowable Catches), reduceren van visserijcapaciteit, sluiting van belangrijke (paai)gebieden en het invoeren van minimum aanvoermaten.

De ISSF (International Sustainable Seafood Foundation) is een organisatie die samenwerkt met de verschillende RFMO's, de tonijnindustrie en het WWF. Het doel van deze organisatie is het nemen van wetenschappelijk onderbouwde initiatieven voor het

behoud en duurzaam bevissen van de tonijnbestanden, verminderen van bijvangsten en het bevorderen van gezonde ecosystemen.

Toestand van de tonijnbestanden

Wereldwijd is de vraag naar tonijn zo hoog geweest de afgelopen decennia, dat een aantal visbestanden tegenwoordig flink onder druk staat. Japan is verreweg de koploper in tonijnconsumptie en consumeert vooral blauwvintonijn, kwalitatief gezien de allerbeste soort. Deze soort (*Thunnus maccoyii*) staat op de IUCN-lijst van bedreigde diersoorten en is met uitsterven bedreigd⁴. De andere twee soorten blauwvintonijn, *Thunnus orientalis*

en *Thunnus thynnus* staan op de lijst als kwetsbaar en bedreigd. De blauwvintonijn vertegenwoordigt echter maar 1% van de tonijnvangsten (figuur 3). In tegenstelling tot wat de media verkondigen is de tonijn in het algemeen niet met uitsterven bedreigd en zijn er voor andere soorten nog diverse mogelijkheden tot behoud van het bestand en is er zelfs voor een aantal visserijen het MSC-keurmerk voor duurzame visserij verkregen. Echter, voor alle tonijnsoorten moet een verantwoord beheer op de eerste plaats staan. Een rapport van het ISSF uit februari 2016 geeft een gedetailleerde weergave van de wereldstatus van de tonijnbestanden. Een samenvatting is te vinden in kader op pagina 5 en 6.

Blauwvintonijn

Blauwvintonijn is de grootste tonijnsoort en wordt vooral bevestigd vanwege de hoge marktwaarde. Door de enorme vraag naar deze soort is de afgelopen decennia staat de blauwvintonijn al een tijd op de lijst van bedreigde diersoorten en maken diverse natuurorganisaties zich hard voor de bescherming van deze soort.

Grootoog- en geelvintonijn

De grootoog- en geelvintonijn zijn middelgrote tot grote tonijnsoorten en worden kwalitatief gezien als eerstvolgende alternatieven voor blauwvintonijn. Een aantal van deze populaties scoort goed in de bestandsbeoordelingen, anderen staan onder druk (zie tabel 1). Er zijn diverse initiatieven voor het herstel van deze bestanden.

Albacoretonijn

De albacore tonijn is een middelgrote tonijnsoort en wordt ook wel witte tonijn genoemd. De visbestanden van albacore tonijn scoren overwegend goed in de beoordelingen van de verschillende tonijnbestanden (zie tabel 1). Samen met de geelvin is de albacore tonijn de belangrijkste diepvriestonijn.

Skipjacktonijn

Skipjack tonijn is een kleine tonijnsoort en is voornamelijk in blik verkrijgbaar. De visbestanden van skipjack tonijn staan er goed voor; veel populaties scoren voor zowel de grootte van het bestand als de visserijsterfte in het groen (tabel 1)

Tabel 1: Overzicht van de status verschillende populaties van de belangrijkste soorten tonijn

Bestand	Vangst	MSY	Biomassa	Visserijsterfte	Bijvangst
Albacoretonijn (<i>Thunnus alalunga</i>)					
Noordelijke Grote Oceaan	85	N/A			
Zuidelijke Grote Oceaan	82	77			
Noordelijke Atlantische Oceaan	27	32			
Zuidelijke Atlantische Oceaan	14	25			
Centrale Atlantische Oceaan	2	N/A			
Indische oceaan	41	34.7-47.6			
Grootoogtonijn (<i>Thunnus obesus</i>)					
Oostelijke Grote Oceaan	95	114			
Westelijke Grote Oceaan	157	109			
Atlantische Oceaan	73	79			
Indische ocean	100	132			
Blauwintonijn (<i>Thunnus thynnus</i>)					
Grote Oceaan (<i>Thunnus orientalis</i>)	17	N/A			
Oostelijke Atlantische Oceaan	13	23			
Westelijke Atlantische Oceaan	2	5.3			
Zuidelijk halfrond (<i>Thunnus maccoyii</i>)	12	33			
Skipjacktonijn (<i>Katsuwonus pelamis</i>)					
Oostelijke grote Oceaan	263	N/A			
Westelijke Grote Oceaan	1986	1619			
Oostelijke Atlantische Oceaan	207	~157			
Westelijke Atlantische Oceaan	26	~30-32			
Indische oceaan	432	684			
Geelvintonijn (<i>Thunnus albacares</i>)					
Oostelijke Grote Oceaan	243	275			
Westelijke Grote oceaan	599	586			
Atlantische Oceaan	104	145			
Indische oceaan	430	421			

Vangstgegevens zijn van 2014. Vangsten en MSY niveau worden weergegeven in 1000 ton. Blauwintonijn is van de *Thunnus thynnus* soort, tenzij anders aangegeven.

Uitleg bij tabel 1¹:

De toestand van de bestanden wordt beschreven aan de hand van drie parameters: (1) biomassa van het bestand, (2) de visserijsterfte en (3) de bijvangst. De drie pijlers hebben elk hun eigen beoordeling in groen, geel, oranje of rood. Een bepaalde soort kan dus groen scoren voor biomassa, maar oranje voor visserijsterfte. De bijvangst kan verschillende beoordelingen hebben, omdat er verschillende vangstmethodes gebruikt zijn. Bij albacoretonijn gevangen op de noordelijke Grote Oceaan is bijvoorbeeld 39% gevangen met longlines, 36% met pole and line en 23% met trolling. Deze methodes hebben allemaal verschillende bijvangsten, waardoor het balkje verschillende kleuren heeft.

Betekenis begrippen en kleuren:

Biomassa (of spawning stock biomass): de grootte van het gedeelte van de tonijnpopulatie dat volwassen is en zelf nakomelingen kan produceren.

Visserijsterfte: het gedeelte van de tonijnpopulatie dat door de visserij wordt gevangen.

Bijvangst: de effecten van de visserij op de bijvangst. Een balkje kan hier meerdere kleuren hebben omdat de soorten vaak met verschillende visserijtechnieken worden bevestigd. Een balkje voor 70% oranje en voor 30% geel betekent dat 70% van de vangsten wordt gevangen door een vismethode met een oranje beoordeling voor deze parameter, en 30% door een vismethode met een gele beoordeling voor deze parameter.

MSY: De MSY (maximum sustainable yield) is de maximale hoeveelheid vis die gevangen kan worden, zonder dat het de vispopulatie schaadt. Er blijven ieder jaar genoeg vissen over die zich reproduceren en zo een gezonde populatie vormen. Hierdoor blijft er jaar na jaar genoeg vis over om te vangen. Voor sommige populaties is er wel een MSY gedefinieerd, voor anderen nog niet. Veel visserijen worden beheerd op basis van het MSY niveau.

Tabel 2. Uitleg van betekenis van de kleuren groen, geel en blauw zoals gebruikt in tabel 1

	Biomassa	Visserijsterfte	Bijvangst
Groen	Biomassa ligt op of hoger dan MSY-niveau	Visserijsterfte ligt lager dan MSY niveau	Er worden geen negatieve effecten verwacht op de bijvangst-soorten
Geel	Biomassa is lager dan het gewenste MSY-niveau, maar is stabiel of groeiende	Visserijsterfte ligt hoger dan MSY niveau maar er zijn goede beheer-maatregelen om dit naar beneden te brengen	Voor een bepaalde visserij (techniek) worden negatieve effecten verwacht op de populaties van de bijvangst-soorten, maar er zijn maatregelen om deze effecten te minimaliseren. Ook wordt de bijvangst goed gemonitord
Oranje	Biomassa is lager dan het gewenste MSY-niveau en de populatie is niet stabiel of groeiende	Visserijsterfte ligt boven het gewenste MSY niveau en er zijn geen of te weinig maatregelen om dit te verlagen	Voor een bepaalde visserij (techniek) worden negatieve effecten verwacht op de populaties van de bijvangst-soorten en er zijn geen maatregelen om deze effecten te minimaliseren. Ook wordt de bijvangst niet of te weinig gemonitord.

Vangstmethodes

De drie belangrijkste vangsttechnieken voor tonijn zijn purse seine (ringnetten) (64%), longline (12%) en pole and line (9%)¹. Welke techniek het best werkt hangt af van de doelsoort, het seizoen en de plaats. Een beschrijving van de visserijtechnieken vindt u in tabel 3 en een afbeelding in figuur 5.

Tabel 3. Beschrijving van verschillende vangsttechnieken

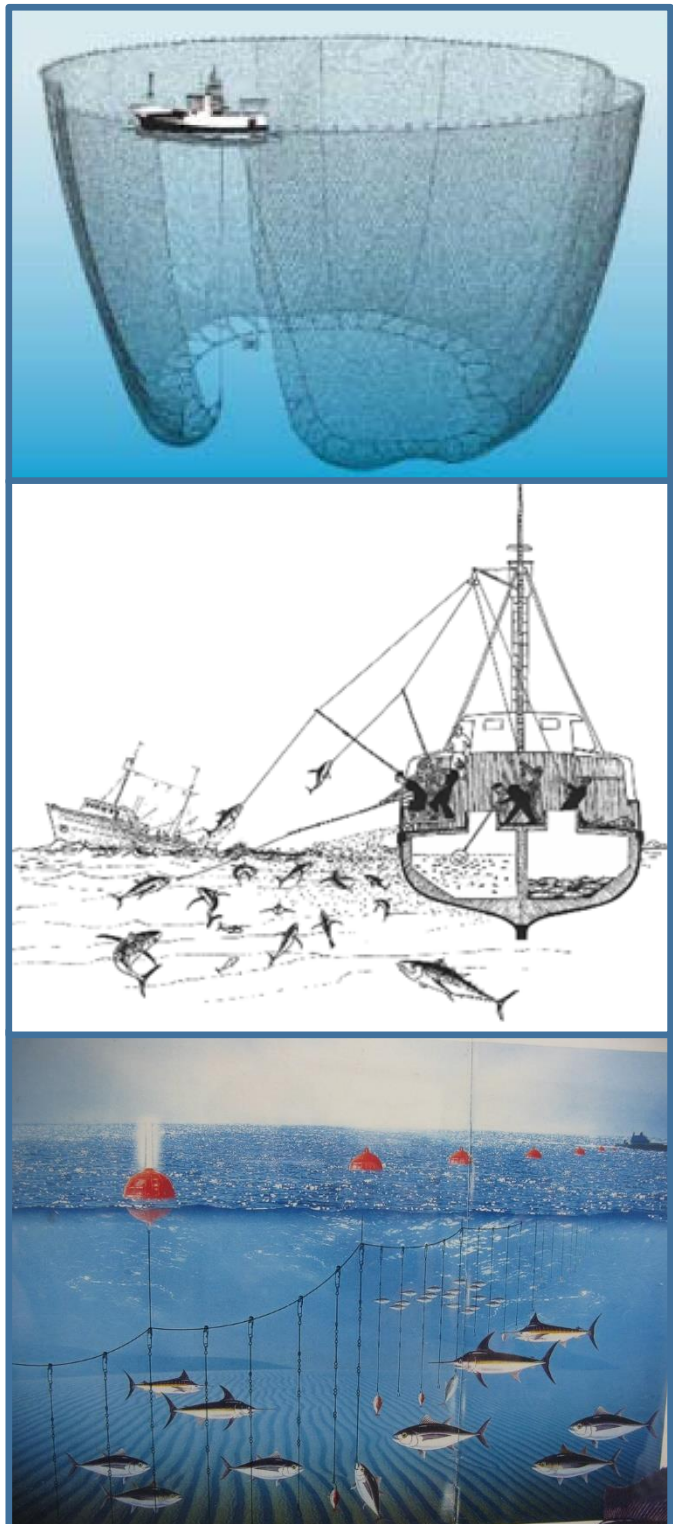
Techniek	Beschrijving	Voordelen	Nadelen
Purse seine (ringnet)	De scholen tonijn worden omgeven door een groot verticaal cirkelvormig net dat aan de onderkant kan sluiten. De boven kant wordt aan de oppervlakte gehouden door drijvers. Soms worden FAD's (fish attracting devices, een drijvend object dat de vissen aantrekt) gebruikt om scholen aan te trekken. Ringnetschepen vangen voornamelijk skipjack- en geelvintonijn en het grootste deel wordt verwerkt tot conserven.	Deze vismethode is erg efficiënt en consistent. Wanneer er op vrij zwemmende scholen wordt gevist, is het gemiddelde bijvangstpercentage minder dan 1%.	Purse seine is een grootschalige industriële vangsttechniek waar bij het gebruik van FAD's veel sprake is van bijvangst van jonge geelvin en grootoog tonijnen, zeeschildpadden en haaien. Tegenwoordig zijn er diverse initiatieven om het gebruik van FAD's af te laten nemen, waardoor de ongewenste bijvangst vermindert.
Longline (grondbeug)	De longline visserij wordt uitgevoerd met een lange horizontale hoofdlijn (40-100km lang) met daaraan meerdere verticale lijnen met haken en aas. De hoofdlijn wordt min of meer aan de oppervlakte gehouden door drijvers. Veel van de tonijn die hiermee wordt gevangen is bestemd voor de verse en gevoren tonijn markt.	Dit is de beste methode om vis te vangen die dieper zwemt, zoals grotere albacore en geelvin tonijnen. Er zijn een aantal methoden ontwikkeld om de impact van deze visserij op vogels en schildpadden te verlagen.	Er is sprake van ongewenste bijvangst van zeeschildpadden, haaien, roggen en zeevogels. Er zijn diverse initiatieven om de ongewenste bijvangst te laten afnemen. Een voorbeeld daarvan is een nieuw type haak (circle hook, afbeelding 6) waarmee ongewenste bijvangst circa 80% afneemt.
Pole and line	Pole and line fishing is een vistechneik waarbij de tonijn eerst wordt gelokt met levend aas. De vissen kunnen hierdoor gemakkelijk worden gevangen met behulp van lijnen en haken bevestigd aan een paal van 2 tot 3 meter, een soort hengels dus.	Bij deze methode is er vrijwel geen sprake van bijvangst van haaien, schildpadden en andere grotere zeedieren.	Voor deze visserij is het vangen van levend aas nodig, welke worden gevangen door een Seine net. Deze kleine vis komt vaak van populaties waar lokale visserijen op leunen. Ook wordt er relatief veel kleine tonijn gevangen bij pole and line visserij.
Overig	Overige vangsttechnieken zoals trolling en handlijnen zijn verantwoordelijk voor de rest van de tonijnvangst. Deze vistechneiken zijn kleinschaliger en hebben vaak een hogere specificiteit, en dus minder bijvangst, dan bijvoorbeeld ringnetten of longline.		

Maatschappelijke discussie

De blauwvintonijn is met uitsterven bedreigd en daardoor onderwerp van discussie. De populaties van deze bestanden bevonden zich op een dieptepunt en daarom werden er in 2006 ingrijpende maatregelen ingesteld om deze soort te laten herstellen. Zo gingen er controleurs mee op de vissersschepen en werden de beheermaatregelen zoals onder het kopje 'beheer' beschreven uitgevoerd. De maatregelen lijken zijn vruchten af te werpen voor de bestanden van het oostelijk deel van de Atlantische oceaan en de Middellandse zee. Komende jaren wordt het quotum stapsgewijs verhoogd tot en met 20%^{8,9}.

Dat het met de andere soorten redelijk tot goed gaat, blijkt uit de resultaten van het ISSF. Het is daarom belangrijk om 'tonijn' niet als overbeviste soort te betitelen, maar een duidelijk onderscheid te maken tussen de verschillende soorten en populaties. Daarnaast vinden er duidelijke verbeteringen plaats onder leiding van de verschillende organisaties en de tonijnindustrie zelf, zoals het verkrijgen van een duurzaamheidslabel (MSC) en het verbeteren van de traceerbaarheid van de vangsten, zodat het zeker is dat er geen illegaal gevangen tonijn wordt ingeblikt¹⁰. Ook is het in 2002, na ongeveer 30 jaar onderzoek, voor het eerst gelukt om blauwvintonijn te kweken. Wellicht kan hierdoor in de toekomst de visserijdruk verlaagd worden⁷.

Figuur 5. Visserijtechnieken. Van boven naar beneden: purse seine, pole and line en longline.

Aandachtspunten omtrent tonijn

Bij het bederf van eiwitrijke versproducten zoals vis vindt histamine-vorming plaats. Tonijn valt onder de familie Scombridae en is daarmee een van de vissoorten waar dit effect versterkt kan optreden. Dit wordt echter voorkomen door de versproducten voldoende koud te bewaren, zoals de standaard is in Nederland. Ook wordt tonijn soms in relatie gebracht met de vervuiling van zware metalen.

Dit is kenmerkend voor roofdieren die aan de top van de voedselketen staan, vanwege de ophoping in de vissen waarop zij voeden. Hier wordt op gecontroleerd door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit volgens MRL (maximale toegestane waarden). Verder wordt soms getracht de tonijn zijn rode kleur te laten behouden (en daarmee het verse uiterlijk) door behandeling met koolstofmonoxide. Deze vorm van versheidsmaskering is niet toegestaan in de EU.

Tonijn en duurzaamheid

Duurzaamheid is een breed begrip, dat berust op de pijlers people, planet en profit. In het geval van tonijnvisserij, betekent dit dat een duurzame visserij wordt uitgeoefend op een gezonde populatie met weinig ecologische impact en dat de visserij zowel in economische als sociale zin op een verantwoorde manier kan worden uitgevoerd. Duurzaamheid bestrijkt dus meer dan alleen ecologie, maar toch ligt de focus dikwijls voornamelijk op dit gebied en dan met name op de toestand van de tonijnbestanden en bijvangst in de visserij. Voor een aanzienlijk deel van de bestanden geldt dat het goed gaat of op de goede weg zijn en dat er beheermaatregelen zijn die daaraan bijdragen. Bijvangst (het ongewenst vangen van niet-doelsoorten) komt voor bij de meeste visserijen, maar hangt af van doelsoort, plaats, seizoen, tijdstip en vistechiek. Bijvangst valt onder de verantwoordelijkheid van de verschillende regionale organisaties die zich bezig houden met beheer en deze nemen maatregelen om bijvangst te beperken. De traditionele visserijen waarbij met de hand gevist wordt zijn met het oog op duurzaamheid weer in opkomst. Ook de Nederlandse handelssector is verschillende initiatieven rijk ten aanzien van het verduurzamen van tonijnvangsten. Zo zijn er projecten die door het gebruik van speciale haken zorgen voor vermindering van bijvangst van bijvoorbeeld zeeschildpadden (figuur 6).

Ook wordt er aandacht besteed aan scholing van de lokale vissers wat betreft duurzaamheid en kiest een aantal handelaren ervoor om alleen vis af te nemen van de duurzamere visserijen om verduurzaming te stimuleren. Een probleem dat helaas blijvend aandacht behoeft is de illegale visserij van met name de hooggeprezen blauwvintonijn.

Figuur 6. De normale haak (links) vergeleken met de circle haak (rechts) die de bijvangst van bijvoorbeeld schildpadden vermindert. Bron: WNF

Marine Stewardship Council (MSC)

In 2007 heeft de visserij van de American Albacore Fishing Association op albacoretonijn in het noordelijke en zuidelijke gedeelte van de Grote Oceaan als eerste het MSC-keurmerk ontvangen. Dat wil zeggen dat de betreffende visserij wordt uitgevoerd op een goed beheerd en gezond bestand en dat de visserijtechniek weinig belastend is voor het milieu. Het MSC-keurmerk is onafhankelijk en wordt door een derde partij beoordeeld. Deelname aan een MSC-assessment is vrijwillig en op eigen initiatief. In de afgelopen jaren zijn er nog zes extra visserijen op albacoretonijn gecertificeerd. Eind 2009 is de eerste visserij op skipjacktonijn MSC-gecertificeerd en in 2011 de eerste visserij op geelvintonijn. In totaal zijn nu (mei 2016) elf visserijen gecertificeerd en zitten er nog een elf in het beoordelingstraject om gecertificeerd te worden. Naast verse producten, draagt ook een aantal conserven producten het MSC-keurmerk (afbeelding 7)⁵.

Figuur 7. MSC-gecertificeerde tonijn in blik

Wist u dat...⁶

- ...een individu van de albacoretonijn is gevolgd over meer dan 8.500 km van California naar Japan met een gemiddelde snelheid van 25 kilometer per dag.
- ...tonijnen nooit stoppen met zwemmen, hun gemiddelde snelheid is minimaal 1 lichaamslengte per seconde.
- ...een gemiddelde tonijn wel 5% van zijn eigen gewicht in voedsel kan eten op een dag
- ...de gemiddelde lengte van een tonijnsoort kan verschillen per oceaan waarin de soort voorkomt.

Referenties

1. ISSF Tuna Stock Status Update, 2016: Status of the world fisheries for tuna
2. European Market Observatory for Fisheries and Aquaculture Products. www.eumofa.eu.
3. Nederlands Visbureau. www.visbureau.nl.
4. The IUCN Red List of Threatened Species. www.iucnredlist.org.
5. Marine Stewardship Council. www.msc.org.
6. The International Seafood Sustainability Foundation. www.iss-foundation.org.
7. Kindai University, Japan. www.kindai.ac.jp.
8. International Commission for the Conservation of Atlantic Tuna (ICCAT). www.ICCAT.int.
9. Europese commissie. www.europa.eu.
10. Sustunable. www.sustunable.com.
11. Ministerie van Buitenlandse zaken, 2015. CBI Product Factsheet: Frozen Tuna in Europe

